

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. อภิปรายผลการวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีผลต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปีการศึกษา 2562 จำนวน 942 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 49 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดระยอง จำนวน 22 คน ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 16 คนและผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดตราด จำนวน 11 คน และครู จำนวน 893 คน

ประกอบด้วย ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดระยอง จำนวน 449 คน ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดจันทบุรี จำนวน 264 คน และครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในจังหวัดตราด จำนวน 180 คน (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ออนไลน์. 2562)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608 ; อ้างถึงใน ธีรวุฒิ เอกะกุล. 2543 : 42) ได้กลุ่มจำนวน 274 คน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้เพื่อความคลาดเคลื่อนไว้ร้อยละ 20 จึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 329 คน และใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้จังหวัดเป็นชั้นในการแบ่งหลังจากนั้นคัดเลือกผู้บริหารและครูแต่ละจังหวัดด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) แบบจับสลากไม่ได้กลับ จนได้ครบตามจำนวน

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีวิธีดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี
2. สร้างข้อความเกี่ยวกับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และข้อความเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ตามนิยามศัพท์ที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. นำข้อความที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่าย เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนแล้วจัดเรียงข้อความตามรูปแบบของการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายชื่อ นำแบบตรวจสอบความตรงของข้อความรายชื่อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน ลงความเห็นว่าคุณข้อความแต่ละข้อตรงกับสิ่งที่ต้องการวัดหรือไม่ โดยให้ +1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าตรง ให้ 0 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าไม่แน่ใจ และให้ -1 คะแนน ถ้าลงความเห็นว่าไม่ตรง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปหาค่าความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายชื่อด้วยวิธีการหาค่าดัชนี IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยนำคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 5 คน มาหาค่าเฉลี่ยรายชื่อแล้วคัดเลือกข้อที่มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ .50 ขึ้นไปแล้วนำไปใช้สร้างแบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ได้ข้อความที่ใช้สอบถามทักษะของ

ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 41 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 21 ข้อ มีค่าดัชนี IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขร่างแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยผ่านการพิจารณาจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง หลังจากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 40 คน นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ (Item-Total Correlation) คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป ได้ข้อความที่ใช้สอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำนวน 41 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.58 ถึง 0.84 และได้ข้อความที่ใช้สอบถามการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 21 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.55 ถึง 0.79

5. นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 5 มาสร้างเป็นแบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยจัดเรียงข้อคำถามตามลำดับของตัวแปร แล้วนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา ตั้งกวดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัด สระแก้ว ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองใช้ครั้งแรก จำนวน 40 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณ หาค่าความเชื่อมั่น ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เท่ากับ 0.98 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่ง และสถานที่ตั้ง วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าร้อยละ (Percentage) อายุ และประสบการณ์ วิเคราะห์โดยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X})
2. วิเคราะห์ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2556 : 101)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีน้อย
 ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีน้อยสุด

3. วิเคราะห์ระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปฏิบัติสม่ำเสมอ

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปฏิบัติบ่อยครั้ง

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปฏิบัติเป็นบางครั้ง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นาน ๆ ปฏิบัติ

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไม่เคยปฏิบัติ

4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 และการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550 : 314)

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่า 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.80 - 0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.60 - 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.40 - 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.20 - 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าตั้งแต่ 0.01 - 0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

สรุปผลการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็นประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมีมาก และเมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการใช้ ICT รู้เท่าทันเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง ทักษะด้านภาวะผู้นำและรับผิดชอบเชื่อถือได้ ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลและร่วมมือกับชุมชน ทักษะด้านการบริหารความขัดแย้งด้วยความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการเป็นผู้สร้างสรรค์ ผู้ผลิตนวัตกรรม และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการคิดอย่างเป็นระบบ

2. ระดับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อเรียงลำดับรายข้อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการสื่อสารและการประสานงาน ด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ด้านการวางแผนงานร่วมกัน และด้านการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานประกอบการ

3. ระดับทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงทั้ง 7 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับตามความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการเป็นผู้สร้างสรรค์ ผู้ผลิตนวัตกรรม (X_5) ทักษะด้านการบริหารความขัดแย้งด้วยความยืดหยุ่นและการปรับตัว (X_4) ทักษะการใช้ ICT รู้เท่าทันเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง (X_3) ทักษะด้านภาวะผู้นำและรับผิดชอบเชื่อถือได้ (X_1) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการคิดอย่างเป็น (X_7) ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (X_6) ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลและร่วมมือกับชุมชน (X_2)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

อภิปรายผลการวิจัย

ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด สามารถอภิปรายผลที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมีมาก และเมื่อเรียงลำดับรายด้านจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม ทักษะการใช้ ICT รู้เท่าทันเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง ทักษะด้านภาวะผู้นำและรับผิดชอบเชื่อถือได้ ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลและร่วมมือกับชุมชน ทักษะด้านการบริหารความขัดแย้งด้วยความยืดหยุ่นและการปรับตัว ทักษะการเป็นผู้สร้างสรรค์ ผู้ผลิตนวัตกรรม และทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการคิดอย่างเป็นระบบ อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูส่วนใหญ่มองเห็นว่าการที่ผู้บริหารมีทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรมที่ดีจะสามารถนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับ กาญจนภา กลิ่นละออ (2551 : 23) ศึกษาผลสำเร็จของการบริหารโรงเรียนมัธยมในการจัดโปรแกรมที่มหาวิทยาลัยแคนซัส พบว่า ผลสำเร็จของผู้บริหารขึ้นอยู่กับ ทักษะความรู้และประสบการณ์ในการบริหาร ซึ่งถือว่ามีค่ามากที่สุดต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยม และทักษะความสามารถที่มีความสำคัญต่องาน คือ ทักษะการติดต่อสื่อสาร การพูดในที่สาธารณะ ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ การจัดการเรื่องความขัดแย้ง การมีมนุษยสัมพันธ์ ภาวะผู้นำ ความสามารถในการจัดการองค์กร โดยเน้นที่การจัดการและการนิเทศเป็นสำคัญ การบริหารงานให้มีประสิทธิผลและประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีทักษะในการบริหาร ซึ่งรูปแบบของทักษะ ประกอบด้วย คุณลักษณะส่วนบุคคล (Individual Attributes) ต่อการปฏิบัติงานนั้น ๆ รวมทั้งความรู้ (Knowledge) ความสามารถที่มีอยู่ (Competencies) ซึ่ง เคตซ์ (Katz, 1955 : 33-42) ได้กล่าวถึงทักษะการทำงานของผู้บริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพใน งานเขียนเรื่อง “Skill of an Elective Administrator” ซึ่งเป็นแนวคิดที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวาง สรุปได้ ดังนี้ ทักษะทางเทคนิค (Technical Skill) หมายถึง ความสามารถในการทำงาน กิจกรรมเฉพาะอย่าง ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการและเทคนิคในการปฏิบัติงาน เช่น ทักษะทาง เทคนิคเฉพาะด้านของศัลยแพทย์ นักดนตรี นักบัญชี วิศวกร ที่ต้องอาศัยความรู้ในการปฏิบัติและการวิเคราะห์ปัญหา รู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นต้น ทักษะด้านมนุษย์ (Human Skill) หมายถึง ความสามารถในการนำคน การทำงานร่วมกับคนอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้บริหารต้องทำงานร่วมกับคนหลายประเภท ดังนั้น ทักษะด้านมนุษย์จึงมีความสำคัญในการทำงานร่วมกับบุคคลอื่น ผู้บริหารต้องเข้าใจความแตกต่างระหว่างบุคคล ความต้องการของบุคคล รวมถึงพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น ความต้องการ ทางร่างกาย

ทางความมั่นคงปลอดภัยทางสังคมชื่อเสียงและเกียรติยศในสังคม เป็นต้น เพื่อจะได้ตอบสนองความต้องการให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skill) หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจหน่วยงานของตนเองในภาพรวม โครงสร้างหน้าที่ของงานแต่ละงานว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร ส่งผลกระทบต่อกันอย่างไร รวมทั้งนโยบาย การเมือง สังคม และเศรษฐกิจ มีผลอย่างไรต่อหน่วยงาน สอดคล้องกับ วิจารย์ พานิช (25562 : 4) ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) ใส่ใจต่อชุมชนขนาดใหญ่อย่างมีความรับผิดชอบ ตระหนักในพฤติกรรมทางเชื้อชาติในบริบทของชุมชนการเพิ่มผลผลิตและการรู้รับผิด ประกอบด้วย การจัดการโครงการ โดยกำหนดเป้าหมายให้ชัดเจนมุ่งสู่ความสำเร็จของงาน และวางแผนจัดเรียงลำดับความสำคัญของงานและบริหารจัดการให้เกิดผลลัพธ์ที่มุ่งหวังผลผลิตที่เกิดขึ้น โดยสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพสูง โดยมีจุดเน้นในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การทำงานทางวิชาชีพที่สุจริต สามารถบริหารเวลา และ บริหารโครงการได้อย่างมีประสิทธิภาพ เน้นภารกิจงานในเชิงสหกิจ การมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน นำเสนอผลงานได้อย่างมืออาชีพ และยอมรับผลผลิตที่เกิดขึ้นด้วยความชื่นชม

2. ผลการวิเคราะห์การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้ง เมื่อเรียงลำดับรายชื่อจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการสื่อสารและการประสานงานด้านการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริง ด้านการวางแผนงานร่วมกัน และด้านการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานประกอบการ อาจเป็นเพราะการนิเทศการศึกษาจึงจำเป็นต้องจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี นักศึกษาต้องการการให้คำปรึกษาการพบปะพูดคุยช่วยแก้ปัญหา สอดคล้องกับ สิริชัย นัยกองศิริ (2554 : 13-15, 17-18, 119) สรุปผลการวิจัยเรื่อง องค์ประกอบและประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีโดยบูรณาการการสอนในสถานประกอบการ กล่าวว่า ควรจัดให้มีบุคลากรที่รับผิดชอบทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกและครูฝึก จัดให้มีผู้ควบคุมการฝึก ทำหน้าที่ประสานงานกับสถานศึกษาและรับผิดชอบดูแลการฝึกอาชีพและอบรมให้แก่นักเรียน/นักศึกษา ติดตามประสานงานกับผู้ปกครองและสถานศึกษาในการฝึกอาชีพและดูแลความประพฤติของนักเรียน/นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดูแลให้คำแนะนำแก่นักเรียน/นักศึกษาในการบันทึกสมุดรายงานการฝึกอาชีพและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับ ธานินทร์ ศรีชมพู่ (2557 : 22, 45-4, 151) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับ ด้านการนิเทศการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ขอบข่ายงานการ

บริหารงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 8 การกิจกรรมการประกอบด้วยการนิเทศติดตาม การควบคุมตรวจสอบและประเมิน และการปรับปรุงและพัฒนา สมรรถนะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 (2551 : 2) มาตรา 55 ครูฝึกในสถานประกอบการตามมาตรา 52 และมาตรา 53 ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้ 1) เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับอุดมศึกษาและผ่านการศึกษาหรือฝึกอบรมวิชาการศึกษาด้านอาชีพ 2) เป็นผู้ชำนาญการด้านอาชีพโดยสำเร็จการศึกษาระดับวิชาชีพไม่ต่ำกว่าระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ หรือผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติหรือมาตรฐานอื่นตามที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด 3) เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีพเฉพาะสาขา ซึ่งสำเร็จการศึกษาระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปีหรือสำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่มีประสบการณ์ในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าสามปีหรือผู้ผ่านการทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติและมีประสบการณ์ในการทำงานในสาขาอาชีพนั้น ไม่น้อยกว่าห้าปี 4) เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จในอาชีพเฉพาะสาขามีผลงานเป็นที่ยอมรับในสังคมและท้องถิ่น และสามารถถ่ายทอดความรู้ได้หลักเกณฑ์ในการแต่งตั้งการทดสอบ การฝึกอบรมและการออกใบรับรองการเป็นครูฝึกในสถานประกอบการ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการการอาชีวศึกษากำหนด

3. ผลการวิเคราะห์ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ตั้งกีดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงทั้ง 7 ด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับตามความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ทักษะการเป็นผู้สร้างสรรค์ผู้ผลิตนวัตกรรม (X_5) ทักษะด้านการบริหารความขัดแย้งด้วยความยืดหยุ่นและการปรับตัว (X_4) ทักษะการใช้ ICT รู้เท่าทันเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง (X_3) ทักษะด้านภาวะผู้นำและรับผิดชอบเชื่อถือได้ (X_1) ทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการคิดอย่างเป็น (X_7) ทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม (X_6) ทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลและร่วมมือกับชุมชน (X_2) อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 นั้นจะต้องสร้างสรรค์และผลิตนวัตกรรมใหม่ๆ นำมาใช้ในการบริหารงานในยุคที่การเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็ว ทั้งทางด้านเทคโนโลยีและยุคที่ธุรกิจใหม่เกิดขึ้นอย่างหลากหลาย สอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2557 : 24) การจัดการเรียนการสอนในตัวเอง ให้รู้จักคิดวิเคราะห์ มีความคิดสร้างสรรค์มีความมั่นใจในตนเอง แสวงหาความรู้ รู้เท่าทันสารสนเทศในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คิดสร้างสรรค์ เรียนรู้เป็นผู้ประกอบการ และผู้ผลิตมุ่งความเป็นเลิศ

อดทน ทำงานหนัก ทำงานได้เป็นทีม รับผิดชอบต่อส่วนรวม คำนึงถึงสังคม มีคุณธรรม สอดคล้องกับ (วิจารณ์ พานิช 2555 : 16-21) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ต้องก้าวข้ามสาระวิชา ไปสู่การเรียนรู้ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งครูจะเป็นผู้สอนไม่ได้ แต่ต้องให้นักเรียนเป็นผู้เรียนรู้ด้วยตนเอง โดยครูจะออกแบบการเรียนรู้ ฝึกฝนให้ตนเองเป็น โค้ช (Coach) และอำนวยความสะดวก (Facilitator) ในการเรียนรู้แบบ PBL (Problem-Based Learning) ของนักเรียน ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวช่วยของครูในการจัดการเรียนรู้คือ ชุมชนการเรียนรู้ครูเพื่อศิษย์ (Professional Learning Communities : PLC) เกิดจากการรวมตัวกันของครูเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานที่ของครูแต่ละคนนั่นเอง สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ ปาษ (2556 : 1) กล่าวว่า ทักษะด้านการเป็นผู้สร้างสรรค์ ผู้ผลิตนวัตกรรม เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-direction) ได้แก่ การจัดการด้านเป้าหมายและเวลา (Manage goals and time) โดยกำหนดเป้าหมายได้ชัดเจนบนฐานความสำเร็จตามเกณฑ์ที่กำหนด สร้างความสมดุลในเป้าหมายที่กำหนด (ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว) ใช้เวลาและการจัดการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานการสร้างงานอิสระ (Work independently) โดยกำกับติดตาม จำแนกวิเคราะห์ จัดเรียงลำดับความสำคัญ และกำหนดภารกิจงานอย่างมีอิสระปราศจากการควบคุมจากภายนอก เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพในตนเอง (Be self-directed learners) โดยมุ่งมั่นสู่ความเชี่ยวชาญทั้งทางด้านทักษะ ความรู้และขยายผลสู่ความเป็นเลิศ เป็นผู้นำเชิงทักษะขั้นสูง มุ่งสู่ความเป็นมืออาชีพ เป็นผู้นำในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong learning) สามารถสะท้อนผลและเก็บเกี่ยวประสบการณ์ จากอดีตมุ่งสู่เส้นทางแห่งความก้าวหน้าในอนาคต กล่าวว่าเป็นผู้มีความคิดริเริ่มและเป็นผู้นำ (Initiative and Self-direction) และสอดคล้องกับ โรบินสัน (Robinson. Online. 2012) ได้เขียนบทความออนไลน์ เรื่อง “Crawling Out of the Box : 5 New Skills for 21 Century School Leaders” การตีบคานออกจากกรอบ : 5 ทักษะใหม่ สำหรับผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยมีเนื้อหาสาระสรุปได้ ดังนี้ การหาวิธีที่จะออกจากแนวคิดเดิม ๆ เป็นทักษะขั้นพื้นฐานสำหรับการเป็นผู้นำ สิ่งที่ผู้นำโรงเรียนจำเป็นต้องรู้เพื่อออกจากแนวคิดเดิม ๆ คือ การผลักดันข้อจำกัดและขยายมุมมอง คือ การคิดนอกกรอบ ทุกคนในองค์กรต้องเปลี่ยนมุมมอง เพราะเราจะไม่สามารถตีบคานออกจากแนวคิดเดิม ๆ ได้ถ้าปราศจากการลงสิ่งใหม่ ๆ ความคิดสร้างสรรค์ คือ การที่จะเป็นผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ประเด็นและปัญหาที่พบเจอในโรงเรียนต้องการผู้นำที่มีลักษณะเป็นผู้นำที่สร้างสรรค์หากระบวนการวิธีใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างสรรค์นวัตกรรม คือ ผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 จะสามารถออกจากกรอบแนวความคิดแบบเดิม ๆ ได้ด้วยการหาวิธีที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ นำวิธีการใหม่ๆ มาใช้กำจัดอุปสรรค ซึ่งนวัตกรรมเป็นกุญแจสำคัญสำหรับทักษะการเป็นผู้นำโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนะในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรมเข้าสังคมเพื่อให้ตนเองเป็นที่รู้จัก สามารถแสดงบทบาทให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลโดยทั่วไป

1.2 ผู้บริหารของสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะทักษะการใช้ ICT รู้เท่าทันเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลง สามารถนำเทคโนโลยีเป็นช่องทางในการดำเนินงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งเสริม สนับสนุนให้มีการใช้เทคโนโลยี ในสถานศึกษาเพื่อการจัดการศึกษา มีการปรับตัวให้ทันเทียมและเท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคม

จากการศึกษาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สังกัดคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะในประเด็นย่อย ๆ ดังนี้

3. สองฝ่ายควรจัดให้มีโครงการจัดทำหลักสูตรฐานสมรรถนะอย่างมีส่วนร่วม มีการสนับสนุนส่งเสริมและแบ่งอำนาจหน้าที่ของทั้งสองฝ่าย ให้ชัดเจน

4. ควรส่งเสริมให้สถานประกอบการมาช่วยออกแบบและจัดการเรียนการสอน และสามารถบริหารจัดการแบบแชร์ทรัพยากรร่วมกันมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน

2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่ส่งผลต่อประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เช่น การมีงานทำ การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษารายละเอียดวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเพื่อให้ได้หลักการการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นหุ้นส่วนทางการศึกษากับสถานประกอบการ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี